

Prva procjena bruto domaćeg proizvoda (BDP) i stvarne individualne potrošnje (SIP) po stanovniku, prema standardu kupovne moći (SKM)

2023. godina

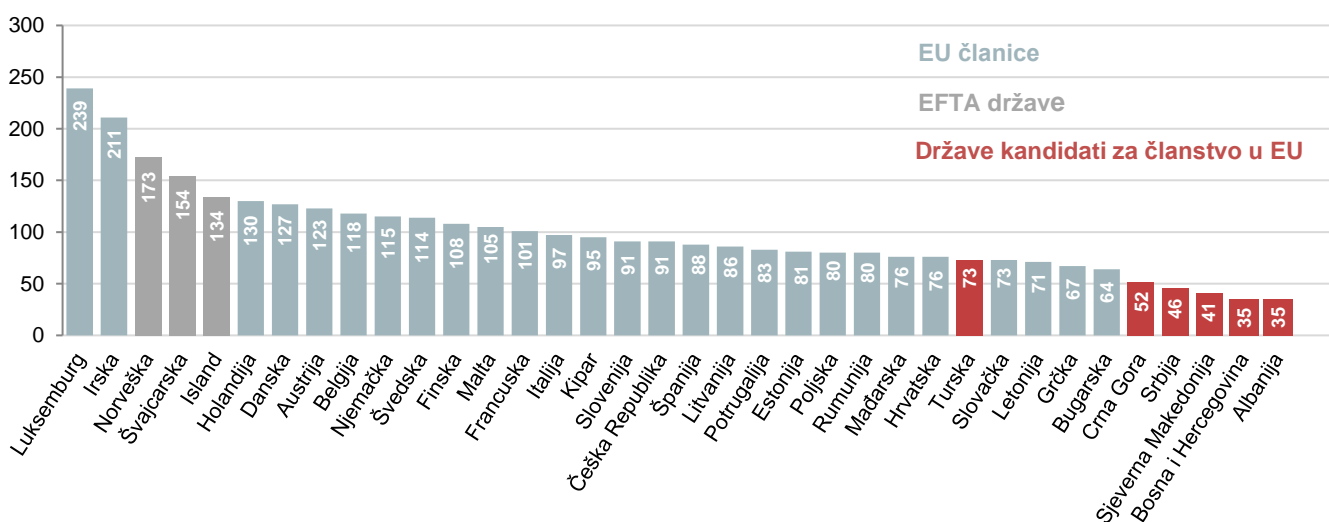
Prema prvoj procjeni EUROSTAT-a, bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2023. godini iznosio je 52% prosjeka EU-27.

Od zemalja članica EU, najveći bruto domaći proizvod (BDP) po stanovniku prema standardu kupovne moći (SKM) zabilježen je u Luksemburgu, čiji je nivo više od dva puta iznad prosjeka EU-27, i iznosi 239% evropskog prosjeka, dok se Bugarska nalazi na najnižem nivou sa 64% prosjeka EU-27.

Od zemalja iz regiona, prema prvoj procjeni EUROSTAT-a, Hrvatska ima najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći koji iznosi 76% prosjeka EU-27, dok se Crna Gora nalazi na drugom mjestu na nivou od 52% prosjeka EU-27. Srbija se nalazi na nivou od 46% evropskog prosjeka, Sjeverna Makedonija na nivou od 41%, Bosna i Hercegovina i Albanija na nivou od 35% evropskog prosjeka.

Stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku prema standardu kupovne moći, prema prvoj procjeni među zemljama članicama se kretala u rasponu od 70% prosjeka EU-27 u Mađarskoj do 138% prosjeka EU-27 u Luksemburgu.

Grafik 1. Prva procjena BDP-a po stanovniku prema standardu kupovne moći, 2023. godina (EU-27 =100)

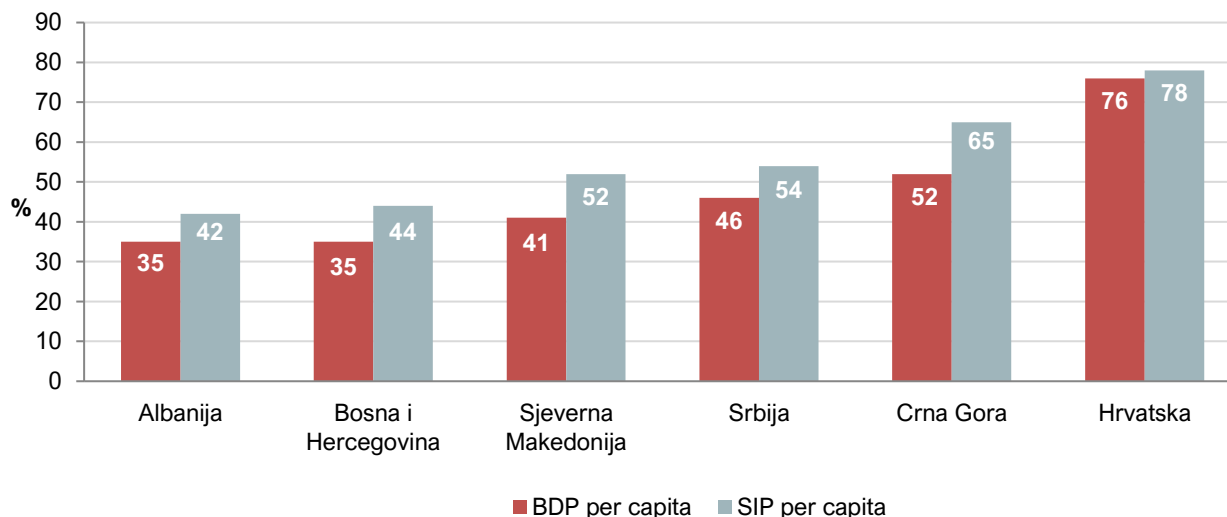

Tabela 1. Prva procjena bruto domaćeg proizvoda i stvarne individualne potrošnje po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2022. i 2023. godinu (EU-27 =100)

Država	BDP po stanovniku		SIP po stanovniku	
	2022	2023	2022	2023
EU-27¹	100	100	100	100
EA-20²	104	104	104	104
Države članice EU				
Luksemburg	256	239	138	138
Irska	235	211	94	94
Holandija	131	130	116	117
Danska	136	127	110	110
Austrija	124	123	118	117
Belgija	120	118	115	114
Njemačka	117	115	118	116
Švedska	117	114	112	109
Finska	110	108	110	109
Malta	104	105	83	85
Francuska	100	101	107	107
Italija	98	97	100	101
Kipar	94	95	98	99
Slovenija	90	91	87	87
Češka Republika	90	91	83	81
Španija	85	88	86	88
Litvanija	89	86	94	92
Portugalija	79	83	87	88
Estonija	85	81	78	77
Poljska	80	80	87	86
Rumunija	75	80	85	89
Mađarska	76	76	70	70
Hrvatska	73	76	76	78
Slovačka	71	73	77	75
Letonija	72	71	76	75
Grčka	67	67	78	79
Bugarska	62	64	69	73
Države članice EFTA				
Norveška	218	173	128	126
Švajcarska	159	154	117	118
Island	133	134	123	121
Države kandidati za članstvo u EU				
Turska	67	73	77	86
Crna Gora	50	52	63	65
Srbija	44	46	53	54
Sjeverna Makedonija	42	41	50	52
Bosna i Hercegovina	35	35	41	44
Albanija	34	35	41	42

Izvor: EUROSTAT

¹ Od 1. februara 2020. godine Evropsku uniju (EU) čine 27 zemalja članica² Eurozona se sastoji od onih država članica Evropske unije (EU) koje su usvojile euro kao svoju jedinstvenu valutu.

Grafik 2. Procijenjeni BDP i SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2023. godinu, poređenje sa zemljama okruženja (EU-27 =100)

Posmatrajući zemlje regiona, prema prvoj procjeni EUROSTAT-a, stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći se kreće u rasponu od 42% u Albaniji do 78% prosjeka EU-27 u Hrvatskoj. Stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2023. godini prema prvoj procjeni iznosila je 65% prosjeka EU-27.

Bruto domaći proizvod po glavi stanovnika uglavnom je pokazatelj nivoa ekonomske aktivnosti, dok je stvarna individualna potrošnja po glavi stanovnika alternativni pokazatelj, bolje prilagođen da opiše materijalno blagostanje domaćinstva.

Generalno, nivo SIP po stanovniku je više homogen nego BDP ali i dalje postoje značajne razlike među članicama EU. Struktura stvarne individualne potrošnje je bazirana na homogenim skupovima proizvoda i usluga koja domaćinstva konzumiraju ali su i dalje evidentne razlike između nivoa SIP per capita među zemljama članica EU.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Standard kupovne moći (SKM) je jedinica vještačke valute koja eliminiše razlike između nivoa cijena između zemalja. Tako jedan SKM kupuje isti obim roba i usluga u svim zemljama. Ova jedinica omogućava smisleno poređenje obima ekonomskih pokazatelja u svim zemljama.

Ovaj indikator, između ostalog, koristi se za prostorno poređenje veličine BDP-a, odnosno veličine ekonomije, te ekonomskog blagostanja.

Na veličinu BDP-a po stanovniku izraženog u standardu kupovne moći najvećim dijelom utiče obim BDP-a obračunatog rashodnom metodom, nivo potrošačkih cijena i broj stanovnika.

Pariteti kupovne moći (PKM) su stope za prevođenje valuta koje se primjenjuju kako bi se izvršilo pretvaranje ekonomskih indikatora izraženih u nacionalnim valutama u zajedničku vještačku valutu – Standard kupovne moći (SKM), koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta i omogućava svrsishodno poređenje obima između zemalja.

Na primjer, ako se bruto domaći proizvod po stanovniku izražen u nacionalnoj valuti svake zemlje koja učestvuje u poređenju, podijeli sa njenim PKM-om, dobijene vrijednosti će neutralizovati uticaj različitih nivoa cijena i istovremeno prikazati realni obim bruto domaćeg proizvoda na zajedničkom cjenovnom nivou. Kada se podijeli sa nominalnim kursom za datu godinu, PKM daje procjenu nivoa cijena za datu zemlju u odnosu na, npr. EU-27.

Indeksi nivoa cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Stvarna individualna potrošnja odnosi se na sva dobra i usluge stvarno potrošene ili kupljene od strane domaćinstava. Ona obuhvata dobra i usluge kupljene direktno od strane domaćinstava kao i usluge koje su obezbijeđene od strane neprofitnih institucija i vladinih institucija za ličnu potrošnju (npr. zdravstvo i obrazovne usluge).

Više podataka, kao i detaljna metodološka objašnjenja možete naći u sekciji: [Paritet kupovne moći](#)